

28.08.1984

Geachte heer Bentveld,

Oktober 1983 heb ik u naar aanleiding van uw publicatie in Holland over het jolfspeel om inlichtingen betreffende Zoetermeer gevraagd.

Ik heb u toen toegezegd dat indien ik in de toekomst bepalingen ontrent het kolffen te Zoetermeer iets zou vinden ik dat u nog zou laten weten. Welnu, het heeft even geduurd maar hier is het dan:

Van binnen den beedryve van Soetermeer ende Zeywaart, ontrent de kerk, kerkhof etc. niet werpen, smakken, kaatsen, kolven, klootschieten etc.

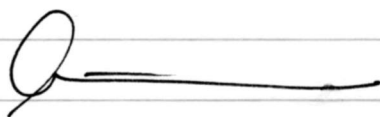
Alsoo tot kennis van Baljuw ende Gesworen welgeboren Mannen van Ryeland gekomen is, de groote ongeregeltheit die op Sondagen, ende andre tijden, ook onder de Praedicatie, by veelen inde beedryve van Soetermeer en Zeywaart, niet werpen, smakken, kaatsen, kolven, klootschieten, ende anders gespeeld werden, soo dat de wegen aldaar seer kwalijken zijn te gebruyken, ende de goede tijden daar door dikmaals gequetst, linnen glazen gebroken, ende andersints mishandelt werden,

tot proke schade ende ergernisse der voorsz. Inge-
 setenen. Soo ist, dat Baljūw ende Mannen voorsz.
 willende als haar behooren daar inne voorsien,
 joetgevonden, jeordonneert ende jekēurt hebben,
 keūren ende ordonneren nitsdesen, dat van nū
 voortsaan hem niemand, 't sy jonk of oūd, inde
 bedrijven van Soetermeer ende Sejwaart, te weten
 van voor by Pleim Cornelisz. Dekkers lūys af totte
 Steene brūgge toe, en soo voorts voor de kerk,
 kerkhof, ende kerkenpleyn tot de lūysinge van
 Samūel Cornelisz. de Kok, Timmerman, toe, tot-
 geenen tijden en sal vervorderen met Steehen,
 klūyten, Slik, of yet anders te werpen, nog te
 kolven, kaatsen, klood, bal ofte vūy te schieten,
 op de verbeūrte van twee-en-beertig stūyvers, soo
 dikwils bevonden sal werden by yemand sūlx
 ter voorsz. plaatsen jedaan te zjn, daar van
 de bekeūrigen sūllen jedaan werden by de
 Boden van Rijnland, ende de respectibe Schōuten,
 ende Boden van Soetermeer ende Sejwaart, in
 wiens jūrisdictie sūlx valt, ende dat de bēders
 ofte voogden, wiens kinderen bevonden moogten
 werden sūlx jedaan te hebben, voor deselve
 kinderen ropende de betatinge der selver boeten
 jehōuden sūllen zjn inne te staan, ende daar
 vooren te verantwoorden, ende ten eynde hier
 van geen ignorantie en wert te pretenderen,
 soo hebben Baljūw ende Mannen voorsz. jeor-
 donneert dat dese bekeūrige ende ordon-
 nantie alomne ter behoorlijker plaatsen
 inde bedrijven van Soetermeer ende Sejwaart

sal worden gepubliceert, ende de doubbelden van
dien als naar gewoonte jearrigeert. Aldus gedaen
in de vierschare van Rijuland binnen Leyden
opten xxv. Januarij xvj^e. ayt en twintij.

(ex: 'Costūnen, keuren, ende ordonnantiën, van
het balijtschap ende lande van Rijuland'
van Mr. Simon van Leeuwen, Leiden 1667)

Hopende u hiermede volledig te hebben ingelicht
verblijf ik met de meeste hoogachting,

A. H. Bos
van Zeydelstraat 152
2524 AV 's-Gravenhage

De Heer A.Bos
van Zeggelenlaan 152
2524 AV 's-GRAVENHAGE

Zeer geachte Heer Bos,

Wel zeer hartelijk heb ik u te danken voor uw brief van 28 augustus j.l. en met name voor de daarin opgenomen transcriptie van de keur van Baljuw en Mannen van Rijnland inzake balspelen in Zoetermeer en Zegwaard van 25 januari 1628.

De keur is, zeker ten aanzien van colf, in meer dan een opzicht typisch. Ten eerste het moment van uitvaardiging. In de herfst begon het seizoen (de natuur was dan afgestorven zodat men de ballen beter kon vinden) en tegen Oud en Nieuw was de hinder zo groot dat men er iets tegen ging ondernemen.

Helemaal verbieden kon men het niet, daar was het te populair voor en zo werd het dan verboden binnen wat wij tegenwoordig de 'bebouwde kom' zouden noemen. Ingegooide ruiten en geraakte passanten komen vrijwel overal voor. Het bedrag van de boete van 42 stuivers is vrij hoog. Merkwaardig is dat er geen verdeling van de boete tussen de aanbrenger, de baljuw en het dorp in voorkomt. Ook dat is meestal in de keur opgenomen. Dat niet alleen volwassenen speelden maar ook kinderen blijkt, zoals ook elders, uit de passage over ouders en voogden.

Al met al een interessante keur, een welkome aanvulling voor mijn documentatie.

Nogmaals ik ben ik zeer erkentelijk.

Met vriendelijke groeten ben ik uw

Steven J.H. van Hengel